

Slavko Matković

001

CARLO CRIVELLI 1457 — 1495
»BLAGOVESTI« 207 × 146,5
NATIONAL GALLERY, LONDON

osam golubova i jedan paun
jedna ptica u kavezu
četnaest ljudi
tri zgrade
jedan krastavac i jedna jabuka
mnogo ornamentike
i natpis LIBERTAS ECCLESIASTICA
to je slika blagovesti od krivelijske
i ja osećam da ta slika
nosi nešto magijsko u sebi
meni nešto dobro znano
što ipak ne mogu da razumem i objasnim
ali čini mi se
kao da sam već bio tamo
i stalno me nešto sad vuče
da se vratim

svetlost na slici dolazi niotkuda
jednostavno je prisutna

gledajući blagovesti
otkrio sam istinu
da je linija SVE
jer sve je preko očiju
sve preko očiju je linija

krastavac i jabuka na slici
predstavljaju jednu celinu
a jednom sam sanjao
da se moram baš radi njih
vratiti u sliku
tada sam se i prisetio
da o ulasku u sliku
govori i giovanni anselmo
u svojoj slici-konceptu
što ju je izložio
na tendencijama 5 u zagrebu
juna-jula 1973. godine

GRADSKA ČISTOĆA

ponedeljkom sredom i petkom
iznose smeće iz moje ulice
to je vreme hepeninga i stvarnosti
stvarnosti koja postaje istovetna
sa nekim predlozima novih umetnosti
samo što je ova stvarnost
postala dvostruko značajnija
i nije uljepšana i promišljena

došla je nova naredba mesne zajednice
smeće mora da se pakuje
i da se iznosi na ulicu
kako bi ga radnici gradske čistoće
pokupili i odneli svojim drobilicama

stanari okolnih zgrada
pakuju smeće
u stare kante i posude
a najčešće u najlonske kese i džakove
koji su puni natpisa u boji
jer su pokupljeni
sa najrazličitijih strana

povodom ovoga
došao sam na ideju
da ambalažirano smeće
fotografišem

jer su ovi objekti
prave melanž tvorevine
o kojima je tako lepo pisao
b. čosić u »mixed medija«

prisećajući se christoovih
upakovanih časopisa lajf iz 1962. g.
napravio sam sličan objekt
od godišta 71 umetničkog časopisa kunst
obmotavši paket
narandžastom plastičnom folijom
radnici gradske čistoće
ubacili su ovaj rad u drobilicu
zajedno sa ostalim smećem

susedi dosta neuko ambalažiraju smeće
i radnici gradske čistoće se zbog toga ljute
a mene oduševljava činjenica
da su ovi ručni radovi
puni smisla lepote i nečeg estetskog
pa se čak i izlažu
tako mi cela ulica liči
na izložbeni paviljon
(švitsersovò božićnje drvce)
ili tome sličnu
novoumetničku manifestaciju u slobodnom
prostoru

PERCEPCIJA VIZUELNO TEŽINA

u belom sandučetu
sa crvenim krstom na poklopcu
nema mnogo stvari
samo papirnati zamotuljci
cilindrična oblika
na kojima su zelenim slovima
ispisane informacije

kada uzmem cilindar u ruku
on je lak
što me zbunjuje
očekivao sam težinu

druga zbunjujuća stvar je mekoća
veoma čudna
laka mekoća u hartiji

to nije kao meso u papiru
jer nema vlage i težine
to nije kao vuna
u polivinilskim kesama
jer nema zapremine

to je mekoća
kroz relativnu krutost hartije

to je zavoj koji to nije

jer zavoj postaje to
kada je na telu
na vlazi krvave rane

zavoj u cilindru je gaza
gaza je cilindar

cilindar sa zelenim informacijama
i mekoćom
kroz relativnu krutost hartije

sve me to zbunjuje
očekivao sam težinu

0 0 1

prazan prostor tvori pesmu
kao što slovo tvori reč
kao što prazno ima vrednost

prazno je belo
šupljina je crno
belo je stvarnost
crno je beskraj

prazan je beo list hartije kao stvarnost pred
pesmu
crna su beskrajna slova pesme što tvore
šupljinu

prazno je belo
šupljina je crno

gete je ovo dobro uočio
i meni je jako žao
što pesme ne možeš pisati
bez slova i linija
samo svetlom ili mirisom

ja sam najlepšu ovakvu pesmu
otkrio na nebu 21. jula 1973. g.
kada je sunce oko 19 h
obojilo oblake žutom svetlošću
na plavoj pozadini neba

treba tvoriti oblake
i svetlost
i boje
i tako postati
pesnik

OBLACI

oblaci su zgusnuta vodena para
i različiti su u toku leta ili zime
na manjoj ili većoj visini

nimbusi kumulusi i stratusi
stručni su nazivi
za neke grupe oblaka

oblake nosi vetar
na visini od nekoliko stotina metara
pa do više kilometara

tako se u stvari kreću
neopipljivi objekti

ja volim oblake
najviše kumuluse posle kiše
ili u proleće kad duva vetar
tada su najlepši

zato sam proglasio oblake nad suboticom
svojim umetničkim objektima
ali samo u slučaju
kada ih ja posmatram
iz svoga ugla gledanja

ja sam u stvari već u detinjstvu
otkrio estetske vrednosti
oblaka na nebu

potpuno oblačno
obeležava se brojem 10

O POVRŠINI O SLICI

skoro sve slike pikasa
urađene su na platnu
i svako dok ih posmatra
razmišlja o formi
a niko o materiji

mene interesuje platno
platno je materija
materija se može
i drugačije iskoristiti

pikasova slika je forma
koja predodređuje iluziju

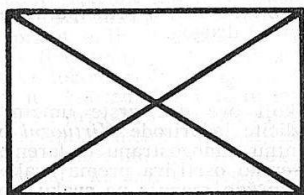
mene interesuje stvarnost
jer stvarnost je površina
površina platna kao površina platna
forma je uvek na platnu

pročitao sam negde
da je pikaso oslikao
6000 površina
6000 slika
on je na površini
beležio prostor

prostor je prostor
površina je površina

zato ja svoje radove
iznosim u prostor
i delujem u prostoru
osvajajući prostor u prostoru
svojim objektima
koji kisnu u bašti

a kada slikam
ja samo obeležavam površinu
i mislim
da sam dobar umetnik

velika mi je želja
da obeležim 6100 površina
kako bih postao
veći slikar od pikasa

Elvira Rajkovic

TETKA MARIJA NEDELJOM

Nedeljom je na ručak dolazila tetka Marija, sveže izbrijana od peta do kukova, od pupka do ključnih kostiju, od prvog do poslednjeg pršljena, od nadlanica do ramena i sveže izbrijanog lica.

I šta bismo dali da smo mogli jednom da je vidimo kako se brije. Jednom golu, nasapunjanu, sa džinovskim briačem u ruci, dok pažljivo zatire trag dlaka kojima obrasta njeno koštunjavo telo. Ili da se razboli i postane nepomična i onda joj odemo u posetu i naglo odignemo jorgan i vidimo kako to izgleda. Ili da zaboravi jednu-dve nedelje jednu ruku do lakta i da izrastu guste žućkaste dlake i da smemo da ih dodirujemo. Samo da makar dodirujemo njenu kožu koja izgleda meka i bela, i druge žene joj zavide na tenu, samo da dodirujemo i osetimo ispod sloja be-

bi-pudera i ispod sloja tečnog pudera potkožne tragove oštih dlaka.

Da ne kupi jedan od onih aparata koji brzo, sigurno i trajno uklanjaju sve neželjene dlake. Da barem ima brkove, da barem njih pusti. Ništa joj to ne bi pomoglo, ti aparati, kaže majka i pobeđonosno se smeška svojim crnim, ljupkim nausnicama, ništa joj to ne bi pomoglo. Prava nežna plavuša, prava prozračna plavuša, kaže majka. Ona je ipak monstrum, kaže majka, ona je ipak monstrum, pevuši majka. Otac se mršti, ali ne može da protivreči majci, nema čime; otac koji je inače pametan i pun razloga, sada gleda u majku i čuti, jer ona ima dlake samo tamo gde treba i oboje to znaju.

Pljosnata tetka Marija, sa dve prazne kožne kesice umesto grudi i pljosnatim kukovima, bez ijednog grama stražnjice, samo sa široko postavljenim kukovima, ali tako kao da ih je neko raširio čekićem, udarajući dugo i nemilosrdno. I sa pljosnatim licem na kojem su čak i obrve izbrijane kao što su joj izbrijani i bledunjavi obrazi, odnosno površina lica koja se tako zove.

Majka joj sa svojim zmijasto umiljativim, rumenim obrazima, sa svojim visoko postavljenim jagodicama i najlepšim očima — sipa supu i nudi još jedno parče pite sa orasima. Kako smo ponosni na majku! Na svaki deo njenog tela! Na njene devojačke grudi! Na njene skoro crne oči i na njenu kosu koja se leluja oko ušiju i miluje nas zajedno sa njenim rukama. Na njene kukove koji se migolje ispod crvene haljine (i zbog kojih je naš komšija ostao neženja, kaže otac).

I u vreme kada deca postavljaju nezgodna pitanja, tj. u vreme kada moj brat smatra da se priče o tetka Marijinoj maljavosti mogu dobro unovčiti na odmorima između dva časa, a naročito na velikom odmoru, u to vreme, jedne od porodičnih večeri, dok nam otac glasno čita neku novelu, moj brat postavlja pitanje za čiji bi odgovor dobio dvanaest klikera i pare za dva matinea: da li tetka Marija brije i ono?

Otac prekida započetu rečenicu, skida pažljivo naočare, odlaze ih na mali okrugli sto, trlja nos pomoću srednjeg prsta i kažiprsta, gleda negde iznad glave mog brata, malo se iskašljava, a onda baca pogled prema majci koja sedi u fotelji pored kaljeve peći i štrika nam zimske džempere, i ona više ne pokreće prste, već se tresse i tresse i onda iz nje provali smeh koji ispunji tišinu i puni sobu i smeje se dok joj suze cure niz obraze i bilo kakav pedagoški zahtev je onemogućen, ona se smeje kao u svojim najboljim danima, kao što se smejala u danima devojaštva, na drvenom bioskopskom sedištu, dok su Debeli i Mršavi izvodili igrarije, i otac je gleda i mi je gledamo, i onda se očevo lice preobražava, on prepoznaje to njeno divno lice sa sjajnim očima i glatkim obrazima niz koje cure suze, zvuk njenog smeha, njene lepe šake čiji se prsti uvijaju od smeha i on više ne može da izdrži, i prvo mu se nabira koža oko očiju, oko njegovih »imaš oči kao mačak« — kaže majka, i on joj se pridruži u smejanju.

Brat ih gleda zabezegnuto.

Tetka Marija dolazi nedeljom. U nedelju ujutro majka prvo budi brata da mu zapretili da ne sme postaviti ono pitanje sirotoj tetka Mariji koja nas puno voli i koja je nesrećna u životu, koja nema nikoga osim nas i koja nam kupuje poklone za rođendane, koja bi umrla kada bi čula to pitanje — sve to ozbiljnim glasom, malo namrštena i nestrpljiva (učiti dete taktu znači učiti ga dvoilčnosti, kaže oca koji ju je nagovorio da zaplaši brata). I u znak pokajanja za svoj smeh spremna punjenog šarana i pevuši do podne. I tortu od ora-ha. I kupuje crno vino koje tetka Marija pije u priličnim količinama.

Otac nedeljom pije belu kafu u krevetu i onda ustaje i oblači staro odelo i vodi nas u prirodnu i tera nas da prestignemo njegov crveni bicikl.